

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

Кафедра політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

«30» *серпня* 2024р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПОЛІТОЛОГІЯ ТА ОСНОВИ СОЦІОЛОГІЇ»

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань

10 Природничі науки

Спеціальність

103 «Науки про Землю»

Освітньо-професійна програма

«Гідрометеорологія»

ОНУ
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Політологія та основи соціології**»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 103
Науки про Землю. Одеса: ОНУ. 2024. 19 с.

Розробник: **І.В. Бубнов**, кандидат історичних наук, доцент

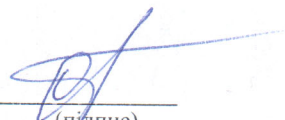
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології
Протокол № 1 від « 30 » серпня 2024

Завідувач кафедри

(підпис)

Світлана КОЧ
(прізвище та ініціали)

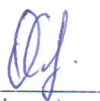
Погоджено із гарантом ОПП
Гідрометеорологія

(підпис)

Валерія ОВЧАРУК
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФМВПС
Протокол № 1 від « 30 » серпня 2024 р.

Голова НМК

(підпис)

Олег ХОРОШИЛОВ
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «29» 08 20 25 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Світлана КОЧ
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від « » 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: Всього кредитів – 3/3 годин – 90/90 змістових модулів – 2/2	Галузь знань 10 Природничі науки Спеціальність 103 Науки про Землю Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язковий	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	4-й
		<i>Семестр</i>	
		6-й	7-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	8 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18 год.	10 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	72 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є надання студентам комплексу науково-теоретичних знань соціально-гуманітарного спрямування, що відповідають вимогам сучасного моменту, максимальне ознайомлення їх із світовим досвідом розв'язання актуальних соціально-політичних проблем сьогодення

Завданнями дисципліни є: систематизація і роз'яснення основних понять та проблем політології і соціології, необхідних для досягнення засад аналізу сучасного соціально-політичного життя.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетенностей:**

Загальні компетентності

K01 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Очікувані програмні результати навчання (РН):

ПР16 Виявити знання, що сприяють розвитку загальної культури і соціалізації особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати: об'єкт і методи політичної науки, її понятійно-категоріальний апарат; зміст основних сучасних вчень про політику; сутність та принципи політичного життя, політичних відносин і процесів, конституційних прав людини і громадянина; роль і значення політичної системи і режимів у житті держави і громадянського суспільства; загальні питання теорії соціології (загальнотеоретична соціологія); сутність та зміст спеціальних і галузевих соціологічних теорій (теорії середнього рівня).

вміти: визначати теоретичні, духовні та прикладні аспекти соціально-політичного знання; розуміти основні механізми підготовки та прийняття рішень у різних сферах суспільно-політичного життя та особистої ролі у цих процесах; усвідомити сенс і основні напрямки розвитку політичного процесу, орієнтуватися в соціальних процесах і оцінювати їх вплив на розвиток українського суспільства; використовувати знання про соціальні інститути для аналізу сучасних проблем суспільства; глибоко розуміти соціальну дійсність та визначити своє місце в ній, концентрувати особисті зусилля в вирішенні соціальних суперечностей; аналізувати соціальну інформацію щодо становлення нової соціальної реальності в Україні і світі.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси

Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.

Формування політології як науки і навчальної дисципліни. Предмет, структура і функції політології. Методи політології

Тема 2. Політика як соціальне явище.

Походження політики, основні теоретичні підходи щодо її сутності. Структура політики, її функції і види. Основні теорії щодо меж політики в житті суспільства

Тема 3. Влада в суспільстві. Політична система суспільства.

Сутність влади: основні теоретичні підходи. Головні елементи структури влади. Основні види влади. Специфіка політичної влади. Легітимність влади

Поняття та сутність політичної системи. Структура та функції політичної системи. Типологія політичних систем.

Тема 4. Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава

Еволюція уявлень про державу та її походження в історії політичної думки. Сутність, функції та основні форми держав. Громадянське суспільство і його співвідношення з державою. Правова та соціальна держави.

Тема 5. Політичні партії та суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства

Походження, сутність і функції політичних партій. Типологія політичних партій і партійних систем. Проблеми багатопартійності в сучасній Україні. Характер, цілі, функції та принципи діяльності суспільно-політичних рухів і організацій. Типологія суспільних об'єднань.

Тема 6. Політична свідомість і політична культура

Сутність та види політичної свідомості. Сутність політичної культури, її структура та функції. Типи політичних культур.

Тема 7. Політика і засоби масової інформації.

Поняття та функції засобів масової інформації. Основні канали та особливості політичного впливу ЗМІ. Політичне маніпулювання та шляхи його обмеження.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії

Тема 8. Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві

Об'єкт і предмет соціології. Закони та категорії соціології. Структура, функції, методи соціології.

Тема 9. Суспільство як соціальна система

Сутність та типологія суспільств. Характеристика основних елементів суспільства. Соціальна структура суспільства.

Тема 10. Особистість у системі соціальних відносин і процесів

Поняття особистості в соціології. Соціалізація: сутність, етапи, агенти. Соціальний статус та соціальна роль особистості. Девіантна поведінка: форми, види, причини.

Тема 11. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність

Соціальна стратифікація: поняття, основні методологічні підходи. Історичні типи соціальної стратифікації. Соціальна мобільність, її основні види.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси												
Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна.	9	2	2			5	8					8
Тема 2. Політика як соціальне явище	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 3. Влада в суспільстві. Політична система суспільства	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 4. Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава.	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 5. Політичні партії і суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства	9	2	2			5	9	1	1			7
Тема 6. Політична свідомість і політична культура	7	1	1			5	8	1	1			6
Тема 7. Політика і засоби масової інформації.	7	1	1			5	8	1	1			6
Разом за змістовим модулем 1	59	12	12			35	60	6	6			48
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії.												
Тема 8. Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві	8	2	2			4	7		1			6
Тема 9. Суспільство як соціальна система	9	2	2			5	7		1			6
Тема 10. Особистість у системі соціальних відносин і процесів	7	1	1			5	8	1	1			6
Тема 11. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність	7	1	1			5	8	1	1			6

Разом за змістовим модулем 2	31	6	6			19	30	2	4			24
Усього годин	90	18	18			54	90	8	10			72

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття не передбачені

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин (денна форма навч)	Кількість Годин (заочна форма навч)
1	Політологія як наука і навчальна дисципліна. 1. Становлення політології як самостійної наукової дисципліни. 2. Предмет політичної науки. Методи політології. 3. Структура та функції політичної науки.	2	-
2	Політика як соціальне явище. 1. Поняття і структура політики. 2. Типологія політики 3. Межі політики в суспільному житті.	2	1
3	Влада в суспільстві. Політична система суспільства 1. Основні підходи щодо визначення сутності влади. 2. Структура та агенти влади. 3. Класифікація влади. Відмінні особливості політичної влади. 4. Характеристика основних політичних систем сучасності	2	1
4	Держава в політичній системі суспільства. Громадянське суспільство. 1. Поняття, ознаки і функції держави. Теорії походження держави. 2. Форми сучасної держави. 3. Основні принципи правової і соціальної держави 4. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства.	2	1
5	Політичні партії і суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства. 1. Сутність і функції політичних партій. 2. Типологія політичних партій і партійних систем. Характер, цілі, функції та принципи діяльності суспільно-політичних рухів і організацій. 3. Типологія суспільних об'єднань	2	1
6	Політична свідомість і політична культура. 1. Сутність та види політичної свідомості. 2. Поняття, структура і функції політичної культури. 3. Типологізація політичної культури.	1	1
7	Політика і засоби масової інформації	1	1

	1. Роль і функції засобів масової інформації в політичному процесі. 2. Характеристика основних форм суспільної організації ЗМІ. 3. Поняття і сутність політичного маніпулювання		
8	Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві. 1. Предмет соціології. 2. Закони та категорії соціологічної науки 3. Структура, функції, методи соціології.	2	1
9	Суспільство як соціальна система. 1. Сутність та типологія суспільств. 2. Характеристика основних елементів суспільства 3. Соціальна структура суспільства	2	1
10	Особистість у системі соціальних відносин і процесів. 1. Поняття особистості в соціології. 2. Соціалізація: сутність, етапи, агенти. 3. Соціальний статус та соціальна роль особистості.	1	1
11	Соціальна стратифікація та соціальна мобільність 1. Соціальна стратифікація: поняття, основні методологічні підходи. 2. Історичні типи соціальної стратифікації. 3. Соціальна мобільність, її основні види.	1	1
Разом		18	10

7 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д.в)	Кількість годин (з.в.)
Змістовий модуль 1. Основні етапи розвитку соціально-політичної думки. Теоретичні основи знань про політику, політичні інститути і процеси			
1	Політологія як наука і навчальна дисципліна. Порівняти предмет і метод політології з іншими суспільними науками (соціологія, економіка, філософія). Проаналізувати основні функції політології у сучасному суспільстві. Скласти схему основних етапів становлення політології як навчальної дисципліни в Україні	5	8
2	Політика як соціальне явище. Підготувати есе: «Політика і мораль: чи можливе їх поєднання?» Пояснити різницю між політикою як діяльністю і політикою як системою відносин. Навести приклади політичних рішень, що впливають на життя суспільства. Скласти схему взаємодії політики з економікою, культурою,	5	7

	правом		
3	Влада в суспільстві. Політична система суспільства. Підготувати есе: «Влада як соціальний феномен». Порівняти поняття “влада”, “авторитет”, “вплив”. Проаналізувати різні типи влади за класифікацією М. Вебера. Навести приклади легітимної та нелегітимної влади. Розробити коротку анкету для опитування громадян про довіру до влади.	5	7
4	Держава в політичній системі. Громадянське суспільство і правова держава. Підготувати есе: «Держава і громадянське суспільство: союз чи протистояння?» Охарактеризувати ознаки правової держави. Проаналізувати приклади взаємодії держави й громадянського суспільства в Україні. Скласти схему: механізм забезпечення верховенства права в державі. Обговорити питання: «Чи можлива правова держава без активного громадянського суспільства?»	5	7
5	Політичні партії та суспільно-політичні об'єднання в політичній системі суспільства. Підготувати коротке повідомлення: «Типологія політичних партій». Підготувати есе: «Партійна система як відображення політичної культури суспільства». Дослідити діяльність однієї з українських політичних партій. Порівняти роль партій у демократичних і авторитарних державах. Обговорити проблему: «Чи можуть громадські рухи замінити політичні партії?»	5	7
6	Політична свідомість і політична культура Підготувати есе: «Політична культура як показник зрілості демократії». Пояснити відмінність між політичною свідомістю, ідеологією та світоглядом. Навести приклади проявів масової політичної культури в Україні. Розробити опитувальник для виявлення політичних орієнтацій молоді. Обговорити проблему: «Які чинники впливають на формування політичної культури громадян?»	5	6
7	Політика і засоби масової інформації. Підготувати есе: «Медіа як четверта влада – міф чи реальність?» Проаналізувати вплив соціальних мереж на політичні процеси. Навести приклади інформаційних кампаній, що вплинули на громадську думку. Порівняти роль традиційних і новітніх ЗМІ у політичному житті. Обговорити проблему: «Як забезпечити баланс між свободою слова і відповідальністю медіа?»	5	6

Разом у змістовому модулі 1		35	48
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи науки про суспільство та соціологічні галузеві теорії.			
8	Соціологія, її місце і роль у науці та суспільстві Підготуйте коротке есе: «Чому соціологія необхідна сучасному суспільству?» Наведіть приклади як співвідносяться соціологічні теорії макро-, мезо- та мікрорівня? Проаналізуйте внесок класичних соціологів (Е. Дюркгайм, М. Вебер, К. Маркс) у формування соціології як науки. Обґрунтуйте проблему «Чи можна вважати соціологію «точною» наукою?»	4	6
9	Суспільство як соціальна система Напишіть есе: «Сучасне суспільство як відкрита та динамічна система» Проаналізуйте концепції суспільства як системи у працях Т. Парсонса, Н. Лумана, Э. Дюркгайма Поясніть роль соціальних інститутів у забезпеченні стабільності соціальної системи Проаналізуйте роль соціальних норм і цінностей у збереженні цілісності соціальної систем. Проаналізуйте роль соціальних норм і цінностей у збереженні цілісності соціальної систем	5	6
10	Особистість у системі соціальних відносин і процесів Напишіть есе: «Особистість у добу цифрових комунікацій: нові можливості та виклики» Поясніть роль соціалізації у становленні особистості. Які існують її етапи та агенти? Проаналізуйте взаємозв'язок між індивідом і групою. Які механізми групового впливу є найпотужнішими? Поясніть явище соціальної мобільності та його значення для формування особистих життєвих шансів	5	6
11	Соціальна стратифікація та соціальна мобільність Напишіть есе: «Соціальна нерівність у XXI столітті: причини, прояви та перспективи подолання» Охарактеризуйте основні історичні типи систем соціальної стратифікації (кастова, станова, класова). Поясніть взаємозв'язок між соціальною структурою та доступом до освіти, охорони здоров'я та можливостей працевлаштування. Що таке «соціальні ліфти» та як вони працюють у різних суспільствах?	5	6
Разом у змістовому модулі 2		19	24
Усього годин		54	72

У межах дисципліни «Політологія та основи соціології» здобувачі можуть виконувати завдання самостійної роботи як у традиційних формах (опрацювання літератури, індивідуальних завдань, написання есе тощо), так і через **зарахування результатів неформальної та інформальної освіти**.

В якості самостійної роботи здобувач може пройти відкриті курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси, громадянську освіту отримати відповідний сертифікат на освітніх платформах, що може бути

зараховано як періодичний, поточний та фрагмент підсумкового контролю.

Пропонуються до розгляду такі курси, які можуть бути визнані як періодичний, поточний контроль та/або бонусні бали (за бажанням здобувача):

Назва освітньої платформи, назва онлайн курсу, короткий опис, посилання	Дотично до теми (та/або Компетентності, результати навчання, що формуються)
Громадськість та влада: дієві механізми впливу Цей курс має на меті сформувані практичне уявлення про можливості залучення громадян до процесів вироблення політики на локальному та національному рівнях. https://vumonline.ua/course/public-and-government//	K01 ПР16
Права людини в дії Цей курс адресований усім, хто хоче дізнатися, що таке права людини, відкрити для себе правові стандарти та пізнати цінності, які закладені в основі міжнародної системи прав людини, зрозуміти значення прав людини в трансформації сучасної України і, можливо, долучитися до їх практичного утвердження. https://vumonline.ua/course/human-rights/	K01 ПР16
Як розслідувати порушення на виборах Мета курсу – навчити проводити якісні розслідування порушень виборчого законодавства. Використання отриманих знань і навичок допоможе зробити вибори в Україні прозорішими й чеснішими, а вибір громадян - усвідомленим і відповідальним https://vumonline.ua/course/how-to-investigate-election-violations//	K01 ПР16
Сталість соціальних змін: згуртування громад Цей онлайн-курс дає розуміння важливості соціального згуртування та сталих змін. Формування такого середовища, де позитивні зміни відбуваються за твоєї участі та без неї. Це сприяє побудові громад, в яких є довіра і комфортно жити, де люди з ідеями мають вплив на процеси, які відбуваються. https://vumonline.ua/course/sustainability-of-social-changes-community-cohesion/	K01 ПР16

Здобувач може самостійно обрати ресурси, які будуть відповідати навчальній дисципліні «Політологія та основи соціології»

Для зарахування в якості періодичного, поточного або фрагмента підсумкового контролю здобувач має подати документ, що підтверджує неформальну освіту, програму, зробити опис компетентностей та результатів навчання, сформованих під час неформальної освіти.

Викладач залишає за собою право перевірити сформованість перелічених компетентностей та результатів навчання.

В межах дисципліни «Політологія та основи соціології» оцінювання результатів неформальної та інформальної освіти здійснюється згідно з критеріями таблиці 1.

Таблиця 1 - Критеріїв оцінювання результатів неформальної освіти

Вид діяльності здобувача	Орієнтовний обсяг (год./кредити ECTS)	Критерії виконання	Кількість балів	Форма зарахування
Онлайн-курс (Prometheus, Coursera, EdEra, ВУМ online тощо)	30 год. (1 кредит)	100% виконаних завдань	10 балів	Поточний контроль / самостійна робота
		88% виконаних завдань	9 балів	
		70% виконаних завдань	7 балів	
Курси з громадянської освіти / академічної доброчесності	5–10 год.	Успішне завершення з сертифікатом	2–3 бали	Додаткові бали
Участь у науково-практичній конференції / семінарі	1–2 дні	Довідка/сертифікат про участь	2–4 бали	Додаткові бали
Публікація тез конференції чи наукової статті (за тематикою дисципліни)	—	Наявність опублікованих матеріалів	до 10 балів	Підсумковий контроль / додаткові бали

Максимальна кількість балів зарахованих результатів неформальної/інформальної освіти не повинна перевищувати 20% від підсумкової оцінки за дисципліну.

Викладач здійснює експертну оцінку відповідності змісту здобутих компетентностей до навчальної програми.

За потреби викладач може проводити співбесіду зі здобувачем для підтвердження рівня засвоєних результатів

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни «Політологія» застосовуються словесний, наочний, практичний методи навчання: читання лекцій, опрацювання текстів основних робіт дослідників, роботу з навчальною та спеціальною літературою, індивідуальні консультації.

Словесні та наочні методи навчання (лекційні заняття; опитування; консультування; доповіді та мультимедійні презентації);

Практичні (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації, написання тематичних есе);

Колективне та індивідуальне опрацювання завдань (колективне обговорення, виконання та презентація ІНДЗ, обговорення проблемних питань та результатів самостійної роботи).

Для розв'язання учбово-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т.п.)

Основні форми (методи) проведення занять – це різні типи лекцій, а також практичні заняття – теоретичне обговорення питань, дискусія, співбесіда, реферативна форма, презентація, інтерактивний онлайн дискурс

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Засоби діагностики якості освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль: усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, захист рефератів/презентацій, доповідь; письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами;

Періодичний контроль: тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (можливо тестування, контрольне опитування).

Підсумковий контроль: іспит

Критерії оцінювання результатів навчання:

Оцінка за національною шкалою та відсоток від максимальної кількості балів	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно (90-100% від максимальної кількості балів)	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/ розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при

	відомостями.	аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре (75-89% від максимальної кількості балів)	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно (60-74% від максимальної кількості балів)	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Не задовільно з можливістю повторного складання (35-59% від максимальної кількості балів)	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.

1. Політологія як наука та навчальна дисципліна.
2. Предмет, метод та структура політичної науки.
3. Функції політології.
4. Основні підходи щодо визначення явища політики.
5. Структура та функції політики.
6. Сутність та головні елементи політичної системи суспільства.
7. Основні підходи щодо визначення меж політики у суспільному житті.
8. Характеристику основних політичних систем сучасності.
9. Феномен «влади» в суспільній науці. Різновиди влади.
10. Політична влада: поняття, природа, риси та функції.
11. Теорія розподілу повноважень гілок влади та її сучасне значення
12. Сутність громадянського суспільства.
13. Типові риси правової держави.
14. Співставлення соціального та правового принципів державної організації.
15. Сутність та задачі соціальної держави.
16. Сутність та функції суспільно-політичних об'єднань.
17. Принципи формування та функціонування суспільно-політичних об'єднань.
18. Визначення основних міжнародних політичних організацій.
19. Класифікація суспільно-політичних об'єднань.
20. Сутність, структура та функції політичної свідомості.
21. Основні типи політичної свідомості.
22. Сутність та функції громадської думки.
23. Зміст політичної культури.
24. Сутність, структура та функції політичної культури.
25. Класифікація політичної культури.
26. Функції ЗМІ у політичному житті.
27. Політичне маніпулювання та шляхи його обмеження.
28. Характеристика основних форм суспільної організації ЗМІ.
29. Об'єкт і предмет соціології.
30. Чим відрізняється соціологія від інших наук про суспільство?
31. Відмінні ознаки соціальних законів.
32. Сутність основних функцій соціології.
33. Характеристика основних методів і прийомів соціології.
34. Зв'язок соціології з іншими науками.
35. Сутність і основні ознаки суспільства
36. Історичні типи суспільства.
37. Типологізація суспільств.
38. Що слід розуміти під терміном «модернізація суспільства»?
39. Характеристика суспільства як соціальної системи.
40. Характеристика основних елементів соціальної системи.
41. Поняття і структура соціального інституту.
42. Сутність соціальної структури суспільства.
43. Основні стадії соціалізації і інститути соціалізації на цих стадіях.

44. Порівняльний аналіз первинної та вторинної соціалізації.
45. Сутність соціального статусу особистості.
46. Основні елементи соціальної структури особистості.
47. Сутність і різновиди девіантної поведінки.
48. Що таке «соціальна стратифікація»?
49. Історичні типи стратифікації.
50. Сутність процесу соціальної мобільності.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточний та періодичний контроль										Сума балів
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2			Підсумковий контроль	
T1	T2	T3	T4	T5	T6 Модульний контроль №1	T7	T8	T9 Модульний контроль №2	іспит	
4	4	5	5	5	25 (5+20)	4	4	24 (4+20)	20	100

T1, T2 ... T9 – теми практичних занять

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

1. Бубнов І.В. Політологія та основи соціології: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2024. 156с.
2. Бубнов І.В. Робоча програма навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю».
3. Бубнов І.В. Силабус навчальної дисципліни «Політологія та основи соціології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 103 «Науки про Землю».
4. Електронний навчальний курс дисципліни «Політологія та основи соціології».
5. Тематичні мультимедійні презентації з дисципліни «Політологія та основи соціології».

Вищезазначене навчально-методичне забезпечення розміщено за посиланнями:

www.eprints.library.odeku.edu.ua

www.http://dpt19s.odeku.edu.ua/course/view.php?id=23

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бубнов І.В. Політологія та основи соціології: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2024. 156с.
2. Кузьменко Т.М. Соціологія: Навч. Посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
3. Мельник, Л. М., Дужа, І. А., Грек, І. М. Політологія : навчальний посібник. Біла Церква: БНАУ, 2019. 494 с.
4. Міщенко А.Б. Політологія: Навч. посіб. Київ: Видавництво «Ліра-К», 2021. 102 с
5. Політологія: навч. посібн. / Т. В. Гончарук-Чолач, О.М.Рудакевич, В. Я. Томахів, М. І. Гурик, Р. Ю. Чигур / За ред. Т. В. Гончарук-Чолач. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2025. 219 с.
6. Політологія: підручник / М. П. Требін та ін.; за ред. проф. М. П. Требіна; - 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2018. 460 с.
7. Практична політологія / Бульбенюк С.С., Довганик Н.М., Зайцева З.І. та інші / К.: КНЕУ, 2022. 328 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1qysh-k8bBzhVIheBAUbOHyrGsGWPoOpS/view>
8. Тетарчук І. Дяків Т. Політологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021, 160 с.
9. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): навч. посіб. / П.П. Шляхтун. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.
10. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник. К.: «Кондор», 2007. 288 с.

Додаткова

1. Горбач, О. Н. Політологія: навч. посіб., 3-тє вид., допов. та перероб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с
2. Лукашевич М. П. Соціологія. Основи загальної, спеціальних та галузевих теорій: підручник. К.: «Каравела», 2015. 544 с
3. Погорілий Д.Є Політологія: кредитно-модульний курс. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. Фірма «Інкос», 2008. 432 с.
4. Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – 3-тє видання, перероб., доп. Київ: ВЦ «Академія», 2015. 567 с.
5. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. Ред.проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
6. Соціологія: Підручник /За ред. В. М. Пічі. – 5-тє вид., випр. Львів: «Новий Світ-2000», 2016. 296 с.
7. Українське суспільство в умовах цифрових трансформацій: виклики, тенденції, можливості: монографія / В. А. Бойко, О. Ю. Висоцький, Ю. Д. Германова та ін.; за заг. ред. В. В. Кривошеїна, О. В. Ходус. Дніпро: Інновація, 2024. 512 с.

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Наукова бібліотека Одеського національного університету URL: <http://lib.onu.edu.ua>

Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського. URL <http://www.nbuv.gov.ua/portal>

Сайт журналу «Віче». URL: <http://www.viche.info>

Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua>

Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua>

Репозитарій ОДЕКУ www.eprints.library.odeku.edu.ua – Електронний навчальний курс дисципліни «Політологія та основи соціології» [www.http://dpt19s.odeku.edu.ua/course/view.php?id=23](http://dpt19s.odeku.edu.ua/course/view.php?id=23)